

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο»

3^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027

Μυτιλήνη, 6 Ιουνίου 2024

**ΘΕΜΑΤΑ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

➡ ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΤΙ ΕΙΝΑΙ

Το Σχέδιο Αξιολόγησης του Προγράμματος είναι ένα εργαλείο που περιλαμβάνει κυρίως μια σειρά αξιολογήσεων των κυριότερων Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του Προγράμματος, καθώς και του συνολικού Προγράμματος ευρύτερα, με στόχο να βοηθήσουν με την αξιοποίηση των ευρημάτων/ πορισμάτων τους στην επιτυχή *εφαρμογή* των δράσεων και στην μεγιστοποίηση των θετικών *επιπτώσεων* τους στην Περιφέρεια. Το Σχέδιο επιδιώκει να βοηθήσει την Διαχειριστική Αρχή (ΕΥΔ) και την Επιτροπή Παρακολούθησης (Επ.Πα.) στην διενέργεια, εφόσον απαιτείται, κατάλληλων προληπτικών και διορθωτικών ενεργειών στην κατεύθυνση της επιτυχούς εξέλιξης και της ολοκλήρωσης του Προγράμματος.

Το Σχέδιο Αξιολόγησης αποτελεί κανονιστική υποχρέωση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Είναι ένα *δυναμικό εργαλείο* που δύναται να αναθεωρείται από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» προκειμένου να αντικατοπτρίζει τις όποιες αλλαγές του Προγράμματος, *να αντικατοπτρίζει και να ενισχύει τη λογική της παρέμβασης του Προγράμματος*, η οποία αποτελεί και τη βάση πάνω στην οποία στηρίζεται η δικαιολόγηση των αξιολογήσεων που επιλέγονται να πραγματοποιηθούν.

➡ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΤΟ ΔΙΕΠΕΙ

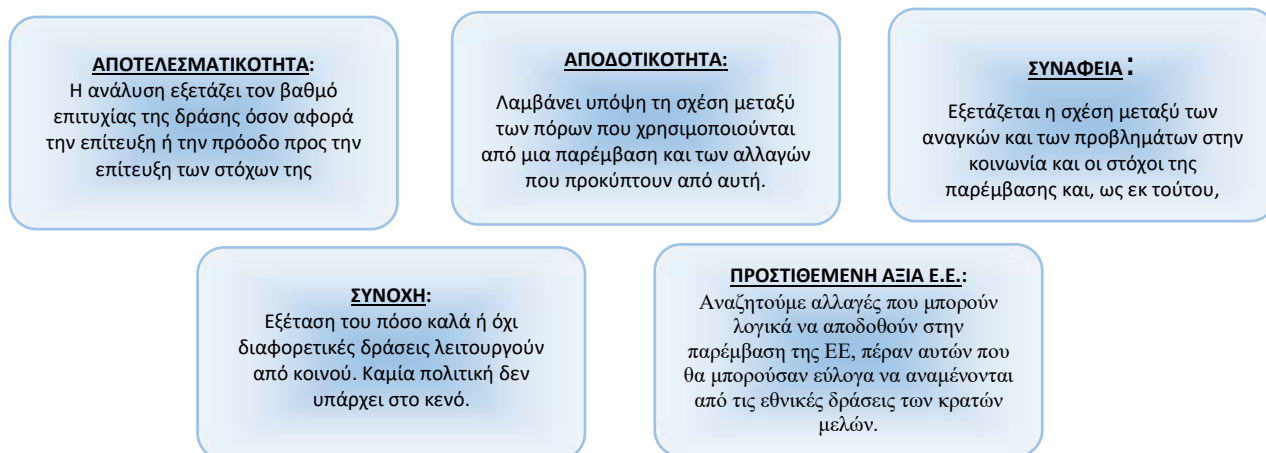
Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (στο εξής ΚΚΔ).

Άρθρα 18, 40, 44 & 45

➡ ΤΙ ΑΞΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ & ΠΩΣ

Οι αξιολογήσεις αποτελούν ουσιαστικό μέρος του κύκλου ζωής του Προγράμματος.

Οι αξιολογήσεις αφορούν τόσο την εφαρμογή (ως επί το πλείστον διαμορφωτική προσέγγιση), όσο και τις επιπτώσεις/αποτελέσματα (ανακεφαλαιωτική προσέγγιση). Ανάλογα με το είδος τους, η ΕΥΔ θα διενεργήσει τις αξιολογήσεις αυτές επιλέγοντας ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα 5 κύρια κριτήρια, αλλά είναι στην διακριτική ευχέρειά της να προσθέσει επιπλέον κριτήρια στις αξιολογήσεις της πέραν των κατωτέρω, όπως αποτυπώνεται στο εγκεκριμένο από την Επ.Πα Σχέδιο:

Βασικό σημείο που διαφοροποιεί στο ΕΤΠΑ/ΤΣ την νέα ΠΠ 2021-2027 από την ΠΠ 2014-2020 αποτελεί η αποσύνδεση των αποτελεσμάτων της παρέμβασης από τη συμβολή άλλων παραγόντων, προκειμένου να γίνεται απολύτως κατανοητός ο τρόπος λειτουργίας του προγράμματος. Ιδίως η αξιολόγηση των επιπτώσεων και των αποτελεσμάτων λαμβάνει χώρα με τρόπο που η επίπτωση ή το αποτέλεσμα συνδέονται άμεσα με τη δράση που τα προκάλεσε. Επιπροσθέτως, έως τις 30 Ιουνίου 2029, αποτελεί κανονιστική υποχρέωση να διενεργηθεί αξιολόγηση για το Πρόγραμμα, προκειμένου να αποτιμηθεί ο αντίκτυπός του (αξιολόγηση επιπτώσεων) και όχι για κάθε ειδικό στόχο όπως ισχύει για την ΠΠ 2014-2020. Σε κάθε περίπτωση, δεν απαγορεύεται η πραγματοποίηση αξιολογήσεων επιπτώσεων επιμέρους ειδικών στόχων ή τομέων πολιτικής κατά την διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, εφόσον κριθεί σκόπιμο.

Στο πλαίσιο αυτής της φιλοσοφίας, η αξιολόγηση δεν μπορεί να γίνει αποκλειστικά με βάση τις τιμές επίτευξης δεικτών σε επίπεδο παρεμβάσεων. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων, στο ευρύτερο πλαίσιο, είναι το καθήκον της αξιολόγησης. Από αυτά καθίσταται σαφές ότι στόχο του Σχεδίου Αξιολόγησης αποτελεί και η εξέταση των αιτιών που οδήγησαν στο αποτέλεσμα ως συνέπεια της παρέμβασης του Προγράμματος (γιατί), καθώς και, στο μέτρο του εφικτού, η εξέταση των επιπτώσεων ως συνέπεια των παρεμβάσεων (πόσο). Σε κάθε περίπτωση, τα πορίσματα των αξιολογήσεων που περιλαμβάνει το Σχέδιο πρέπει να συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της υλοποίησης του Προγράμματος και να συνεισφέρουν στις διαδικασίες επανεξέτασής του, αλλά και στον σχεδιασμό της επόμενης ΠΠ.

➡ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης & της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ)
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ)
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ)
- ΕΥΔ του Προγράμματος
- Επιτροπή Παρακολούθησης Προγράμματος
- Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής των Αξιολογήσεων
- Δίκτυο Αξιολόγησης ΕΣΠΑ 2021-2027
- Εταίροι (Επ.Πα.) & λοιπά εμπλεκόμενα μέρη (stakeholders)

➡ ΚΥΡΙΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΟΡΟΣΗΜΑ

1. Η ΕΥΔ καταρτίζει και υποβάλλει το Σχέδιο Αξιολόγησης στην Επιτροπή Παρακολούθησης το αργότερο ένα (1) έτος μετά την απόφαση για την έγκριση του Προγράμματος.
2. Η ΕΥΔ διενεργεί ενδιάμεση επανεξέταση του Προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1060, προκειμένου να υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως τις 31 Μαρτίου 2025, αξιολόγηση όσον αφορά στο αποτέλεσμα της ενδιάμεσης επανεξέτασης, συμπεριλαμβανομένης *πρότασης για την οριστική διάθεση του ποσού ευελιξίας* του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 86 του ίδιου Κανονισμού.
3. Η 30^η Ιουνίου 2029 ως καταληκτική ημερομηνία, αποτελεί κανονιστική υποχρέωση να διενεργηθεί αξιολόγηση για κάθε Πρόγραμμα προκειμένου να αποτιμηθεί ο αντίκτυπός του (αξιολόγηση επιπτώσεων).

➡ ΤΙ ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ & ΤΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΕΤΑΙ

1. Η ΕΥΔ του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» κατάρτισε και υπέβαλλε το Σχέδιο Αξιολόγησης στην Επιτροπή Παρακολούθησης εντός του ενός (1) έτους μετά την απόφαση για την έγκριση του Προγράμματος - Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αριθμό C(2022)6253 final/29.8.2022 - όπως προβλεπόταν.

Η Επ.Πα. ενέκρινε την 1^η Έκδοση του Σχεδίου στις 28-8-2023. Το εγκεκριμένο Σχέδιο Αξιολόγησης έχει αναρτηθεί εμπρόθεσμα, όπως προβλέπεται, στην πλατφόρμα sfc καθώς και στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ www.pepba.gr

Στο εγκεκριμένο Σχέδιο Αξιολόγησης προβλέπεται ενδεικτικός κατάλογος αξιολογήσεων που θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Οι αξιολογήσεις που προβλέπονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης θα υλοποιηθούν με συγκεκριμένη χρονική αλληλουχία ώστε να συσχετίζονται τόσο με τη πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος όσο και με τις κανονιστικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων 2021/1060.

Ο κατάλογος αυτός δεν είναι σταθερός και μπορεί να προσαρμόζεται με απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης. Επίσης μπορούν να πραγματοποιούνται έκτακτες, ad hoc, αξιολογήσεις όταν το επιβάλλουν οι συνθήκες και η αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών όπως επανεξέταση του Προγράμματος-αναθεώρηση, κίνδυνος απόκλισης από στόχους κλπ.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται αξιολογήσεις εφαρμογής, αξιολογήσεις της Στρατηγικής Επικοινωνίας του Προγράμματος, αξιολογήσεις επιπτώσεων συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης επιπτώσεων συνολικά του Προγράμματος, θεματική αξιολόγηση που αφορά στην αποϊδρυματοποίηση στο πλαίσιο "Εγγύηση για το Παιδί", καθώς και δύο οριζόντιες θεματικές αξιολογήσεις που αφορούν σε συγκεκριμένες παρεμβάσεις συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ + που θα διενεργηθούν από την ΕΥΣΕΚΤ, σύμφωνα με τον δικό της προγραμματισμό.

Να σημειωθεί ότι λόγω της χρηματοδοτικής βαρύτητας, αλλά και της γενικότερης σημασίας που το Πρόγραμμα δίδει στις χωρικές στρατηγικές του (ΤΑΠΤοΚ, ΟΧΕ Μικρών Νησιών & ΟΧΕ ΒΑΑ), ο προαναφερόμενος κατάλογος περιλαμβάνει τόσο αξιολόγηση εφαρμογής για την βελτίωση της αποδοτικότητας & αποτελεσματικότητας των χωρικών στρατηγικών του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027, όσο και αξιολόγηση των επιπτώσεών τους.

2. Το Σχέδιο προβλέπει αξιολόγηση εφαρμογής στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027 με ορίζοντα ολοκλήρωσης το τέλος του τρέχοντος έτους (σ.σ. η μόνη αξιολόγηση που προβλεπόταν για το 2024).

Ενημερώνουμε σε αυτό το σημείο τα μέλη ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΥΣΣΑΕ του περασμένου Απριλίου και επειδή δεν απαιτείται κανονιστικά αξιολόγηση (“evaluation”) στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης, μπορεί αντ’ αυτής να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του Σχεδίου αποτίμηση (“assessment”) της εφαρμογής έως σήμερα με σκοπό την υποστήριξη της ενδιάμεσης επανεξέτασης. Συστήνεται στα προγράμματα, αντί του αρχικού προγραμματισμού για εντός 2024, μετάθεση ένα έτος μετά (2025) ώστε να υπάρχει επαρκής/αντιπροσωπευτική ενεργοποίηση και οριστική διάθεση του προϋπολογισμού των.

3. Το Σχέδιο προβλέπει ανακεφαλαιωτική αξιολόγηση επιπτώσεων του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027 & αποτίμηση του αντίκτυπου του με ορίζοντα ολοκλήρωσης τον Ιούνιο του 2029, όπως είναι κανονιστικά απαιτητό. Έμφαση, μεταξύ άλλων, δίδεται στο αξιολογικό ερώτημα που αφορά την προστιθέμενη αξία που προκύπτει από τις παρεμβάσεις του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027, καθώς και στα διδάγματα που αντλούνται από την υλοποίηση του Προγράμματος και δύναται να αξιοποιηθούν στον σχεδιασμό της επόμενης ΠΠ, στο πλαίσιο της αξιοποίησης της κτηθείσας εμπειρίας από την υλοποίηση ενός προγράμματος.

Στον επόμενο συνοπτικό πίνακα αποτυπώνονται όλες οι αξιολογήσεις που προγραμματίζεται να γίνουν στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο (1^η έκδοση). Για κάθε αξιολόγηση αναφέρεται ο τίτλος της αξιολόγησης, η ενδεικτική ημερομηνία ολοκλήρωσης και ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός της.

Συνοπτικός πίνακας Αξιολογήσεων

α/α	Τίτλος αξιολόγησης	Ενδεικτική ημερομηνία ολοκλήρωσης	Εκτιμώμενος π/υ € (χωρίς ΦΠΑ)
1	Αποτίμηση της εφαρμογής του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027 για την υποστήριξη της ενδιάμεσης επανεξέτασης του Προγράμματος	Δεκέμβριος 2024	15.000
2	Ενδιάμεση Αξιολόγηση εφαρμογής του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027	Νοέμβριος 2025	30.000
3	1 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027	Μάρτιος 2026	20.000
4	Αξιολόγηση εφαρμογής για την βελτίωση της αποδοτικότητας & αποτελεσματικότητας των χωρικών στρατηγικών του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027	Ιούνιος 2026	40.000
5	Αξιολόγηση δράσεων4ν στον τομέα του περιβάλλοντος με ιδιαίτερη εστίαση σε αυτές που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής	Σεπτέμβριος 2026	30.000
6	Αξιολόγηση εφαρμογής για την βελτίωση της αποδοτικότητας & αποτελεσματικότητας του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027	Δεκέμβριος 2026	40.000
7	Θεματική αξιολόγηση παρεμβάσεων του Προγράμματος που αφορούν στην ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας (οριζόντια αξιολόγηση: ΕΥΣΕΚΤ)	Φεβρουάριος 2027	-
8	Θεματική αξιολόγηση παρεμβάσεων του Προγράμματος που αφορούν στην αποϊδρυματοποίηση στο πλαίσιο: Εγγύηση για το Παιδί	Φεβρουάριος 2028	54.000
9	Θεματική αξιολόγηση παρεμβάσεων του Προγράμματος που αφορούν στην ενίσχυση των ευάλωτων γυναικών (οριζόντια αξιολόγηση: ΕΥΣΕΚΤ)	Φεβρουάριος 2028	-
10	Αξιολόγηση επιπτώσεων δράσεων στον τομέα της επιχειρηματικότητας στο Βόρειο Αιγαίο 2021-2027 με εστίαση στις δράσεις συμβάλλουν στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS)	Φεβρουάριος 2029	35.000
11	Αξιολόγηση επιπτώσεων των χωρικών στρατηγικών του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027	Μάιος 2029	40.000
12	2 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027	Μάιος 2029	20.000
13	Ανακεφαλαιωτική Αξιολόγηση επιπτώσεων του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027 – αποτίμηση αντίκτυπού του	Ιούνιος 2029	60.000

Σύνολο : 384.000*

(*μη συμπ. των οριζόντιων αξιολογήσεων ΕΥΣΕΚΤ)

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ 2021-2027

Σε κάθε περίπτωση, οι τροποποιήσεις του Σχεδίου Αξιολόγησης, καθώς και τα ευρήματα των αξιολογήσεων θα υποβάλλονται προς εξέταση και έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027.

